

10 JUN 2008

JUSTISDEPARTEMENTET	
10 JUN 2008	
SAKSNR.:	200801226
AVD./KONT./BEH.:	PIA /PIA-K/IBF
DOK.NR.	37
ARKIVKODE:	431.0

DIXI Ressurssenter
Arbinsgt 1
0253 Oslo

Justisdepartementet
Politiavdelingen
Postboks 8005 Dep,
0030 Oslo

Oslo 14.06.2008

**Høringsutalelse vedrørende NOU 2008:4
"Fra ord til handling – Bekjempelse av voldtekt krever handling**

Det vises til Justisdepartementets høringsbrev datert 14. mars 2008 vedrørende ovennevnte.

DIXI Oslo (heretter benevnt som DIXI) vil innledningsvis presisere at vi har imøtesett utvalgets arbeid med store forventninger, og at vi på generelt grunnlag støtter alle konstruktive forslag som kan bidra til å sikre bedre oppfølging av personer som blir utsatt for voldtekt, øke anmeldeshyppigheten, styrke oppfølgingen av voldtektsutsatte, imøtekomme de særskilte behov som voldtektsutsatte har og forebygge voldtekt og seksuelle overgrep. For øvrig har DIXI følgende merknader til de enkelte forslag som fremkommer av utvalgets rapport:

1. Utvalgets forslag om å opprette politiets sentrale enhet mot seksualisert vold - SEPOL

DIXI har gjennom hele sitt virke sett viktigheten av at de som er vært utsatt for voldtekt blir møtt av særlig kvalifiserte fagpersoner på alle stadier. DIXI har derfor gjentatte ganger tatt til orde for en kompetanseheving hos politiet når det gjelder håndtering av saker som omhandler seksualisert vold. Både i forhold til bevissikring og i forhold til fornærmedes rolle er dette særdeles viktig. DIXI støtter derfor utvalgets forslag om å opprette en sentral enhet som skal håndtere denne type saker. En enhet bestående av personell med dokumentert kunnskap og interesse for faget vil utvilsomt ha både en forebyggende og etterforskningsmessig effekt.

I tillegg til at en slik enhet vil kunne videreutvikles til å ivareta fagmiljø og spisskompetanse innenfor andre sakstyper enn voldtekt, vil betydningen særlig være stor i forhold til såkalte overfallsvoldtekt. Erfaringsmessig vet man imidlertid at det for fornærmede er lettere å anmelde overfallsvoldtekt enn voldtekt begått av personer vedkommende står i et relasjonsforhold til. Det være seg voldtekt i parforhold, eller såkalte bekjentskapsvoldtekt, - herunder ungdomsvoldtekt/kameratvoldtekt. De sistnevnte blir sjeldent eller aldri anmeldt. Det etterlyses derfor en nærmere redegjørelse for hvordan SEPOLs rolle vil være i forhold til slike saker.

Også fornærmede som ble utsatt for voldtekt for lengre eller kortere tid tilbake, og som vurderer å anmelde forholde i ettertid, vil muligens ha begrenset nytte av en enhet som omtalt. Dette er personer

som sliter med stor skam og skyldfølelse og som i begrenset omfang oppsøker det offentlige hjelpeapparatet. Tilsvarende gjelder for gutter/menn som er blitt utsatt for voldtekt. Også for denne gruppen er terskelen for å anmelde forhold atskillig høyere enn for overfallsvoldtekt mot kvinner, og også i slike tilfeller er det tvilsomt om opprettelse av SEPOL vil bidra i vesentlig grad til å avdekke de store mørketall som trolig finnes. Det erfaringsgrunnlag DIXI har opparbeidet gjennom 10 år, tilsier at denne type voldtekter er i flertall hvis man ser på gjennomførte voldtekter under ett. DIXI etterlyser en bredere vurdering av hvordan man kan håndtere slike saker. Generelt sett vil DIXI også peke på at utvalgets rapport i stor grad har tatt utgangspunkt i hva man omtaler som overfallsvoldtekt, og at det er en mangel med rapporten at det ikke blir foreslått flere tiltak som spesielt retter seg mot bekjentskapsvoldtekten og voldtekter som er begått for kortere eller lengre tid siden. Dette tror vi ville hatt særlig betydning i forhold til øke anmeldeshyppigheten.

2. Utvalgets forslag om å utvide virkeområdet til rådgivningskontorene for kriminalitetsofre (RKK):

DIXI registrerer med undring at utvalget foreslår å utvide virkeområdet til RKK i den forstand at de skal få "som oppgave å gå inn i en støttefunksjon for voldtektsutsatte, og bistå den voldtatte ut fra den enkeltes behov". DIXI har gjennom 10 år opparbeidet seg en stor kompetanse innenfor feltet voldtekt og seksuelle overgrep. På DIXI vet de voldtektsutsatte at de blir møtt av mennesker som selv har vært utsatt for voldtekt. Det må anses som uomtvistet at det er langt lettere for mange som har vært utsatt for en voldtekt å ta kontakt med DIXI enn det offentlige hjelpeapparatet. Det er derfor med stor beklagelse at utvalget ikke ser at en styrking og utbygging av DIXI sentere vil være den beste måten å utbygge støttefunksjonen til voldtektsutsatte på. En overføring av kompetanse som omtalt til RKK vil dessuten nødvendigvis kunne begrense det arbeidet DIXI gjør i dag, og vil således ikke tjene de voldtektsutsattes interesser.

I forhold til å bistå den voldtatte og være til støtte både i forhold til praktiske problemstilling og bearbeiding av hendelsen, står DIXI i en særstilling med sin spisskompetanse innen feltet. Som illustrasjon kan nevnes at DIXI i 2007 hadde 2337 totale henvendelser til DIXI Oslo. Henvendelsene kommer fra både voldtatte, pårørende, hjelpeapparatet og politikere som oppsøker DIXI for bl.a. å få hjelp og for å få informasjon. Henvendelsene kommer fra hele landet. Som ovenfor nevnt er det som kjent lettere å oppsøke et sted man blir møtt av mennesker som selv har egenerfaring og god kompetanse på området. DIXI kan tilby:

- Individuelle samtaler for voldtatte og pårørende
- Samtalegrupper for voldtatte
- Samtalegruppe for pårørende
- Telefonrådgivning
- Veiledning på e-post og sms
- Informasjon om rettigheter og plikter
- Temakvelder
- Opplysning om hjelpeapparatet
- Foredrag på skoler, for politikere, foreninger og hjelpeapparatet generelt
- Gratis advokathjelp
- Nettverksliste over bistandsadvokater og psykologer/ terapeuter som vi velge å henvise til
- Liste over anbefalt litteratur

DIXI reagerer derfor sterkt på at voldtektsutsatte nå henvises til å søke hjelp og bistand hos RKK i stedet for hos DIXI. Fagfolk alene kan ikke ta på seg denne oppgaven. Det etterlyses i denne forbindelse en nærmere vurdering av hvordan det er tenkt at RKK konkret skal ivareta

oppfølging av voldtektsutsatte.

I denne forbindelse etterspørres videre en nærmere vurdering av hva utvalget mener skal være DIXIs rolle i fremtiden. Inntil utvalget la frem sin innstilling var blant personer i miljøet som arbeider med disse problemstillinger en utbredt oppfatning at det er nødvendig med opprettelse av flere DIXI sentere rundt om i landet, og da i første omgang i de større byene. Det vises også til at de DIXI har vært tilført betydelige økonomisk ressurser de 10 årene vi nå har eksistert, og at både enkeltpersoner, organisasjoner og politikere har arbeidet for at DIXIs arbeidsforhold skal være best mulig. Det antas at det ikke er meningen at denne innsatsen ha vært forgjeves.

Det foreliggende forslaget oppleves derfor som et nederlag både for DIXI og de voldtektsutsatte og er etter vår oppfatning i strid med hensikten med forslaget som er å ta voldtatte på alvor. RKK har utvilsomt en viktig rolle å ivareta i samfunnet, men voldtakt skiller seg ut i forhold til annen kriminalitet i vesentlig grad. De som er utsatte for slike overgrep trenger som regel noe annet og noe mer enn det andre kriminalitetsofre gjør. Det minnes i denne sammenheng om at justisminister Knut Storberget omtaler voldtakt som "nesten-drap". Det er med undring at det registreres at utvalget omtaler DIXI, med har en særlig kompetanse i disse sakene, i svært begrenset omfang.

3. Utvalgets forslag om å tilrettelegge en nettportal

DIXI stiller seg svært positiv til forslaget om å tilrettelegge en nettportal eller nettside hvor man kan få råd om voldtakt, hjelp og oppfølging. I tråd med våre merknader om hvorvidt RKK skal få som oppgave å ha en støttefunksjon overfor voldtaktsofre, vil vi peke på at DIXI allerede har en webside med god og nyttig informasjon om voldtakt. Siden, som oppdateres jevnlig, er både på norsk og engelsk, og nettadressen er www.dixi.no. Det foreslås derfor at DIXI får den forslåtte nettportalen som ønskes opprettet med innhold som foreslått i omtalte utredning, og at den støttes økonomisk fra departementet for ytterligere utvidelse. På denne måten vil man ivareta allerede etablerte informasjonskanaler og sikre opprettholdelse av kompetanse, samtidig som en videreutvikling av DIXIs nettsider vil være den mest kostnadseffektive måten å etablere en nettportal på.

4. Tilrettelagt samtale mellom den voldtektsutsatte og gjerningspersonen

Den 23. mai 2007 arrangerte voldtektsutvalget en høring i Oslo militære samfunn om tilrettelagt samtale mellom den voldtektsutsatte og gjerningspersonen hvor også DIXI var til stede. Vi viser til vår høringsuttalelse i den anledning, men vil presisere at en mekling i konfliktråd ikke må finne sted før en eventuell rettspross er avsluttet. Nytteeffekten av en slik mekling vil være avhengig av at vedkommende gjerningsperson har erkjent forholdet. Det forutsettes videre at et eventuelt prøveprosjekt skal håndteres av fagpersoner med lang erfaring fra annen konfliktmekling. Vi presiserer at konfliktmekling som omtalt naturligvis IKKE kan erstatte en rettsprosess.

DIXI har besøkt voldtektsmottaket på Rikshospitalet i København og ble godt orientert om deres prosjekt av sosionom Karen Sten Madsen som arbeider med et tilsvarende prosjekt på voldtektsmottaket. Et eventuelt prøveprosjekt i Norge bør igangsettes i tråd med de erfaringer som man har gjort seg i Danmark

5. Psykologhjelp

DIXI ønsker å knytte enkelte bemerkninger til utvalgets forslag vedrørende hjelpetiltak etter voldtekt. I dag er det lite hjelp å få for voldtektsutsatte utover den akutte hjelpen man blir tilbud ved voldtektsmottak og oppfølging fra sosial vaktjeneste. Det er derfor av stor betydning at det tilrettelegges for et tilbud hvor oppfølging gis av kvalifiserte fagpersoner. Det bør etter vår oppfatning opprettes et traumetilbud som innbefatter psykologer med høy kompetanse og lang erfaring. Voldtatte bør videre tilbys et kostnadsfritt hjelpetilbud i en 5 års periode fra overgrepet har funnet sted. Utvalgets forslag om å begrense nødvendig oppfølging hos psykolog/psykiater til et år, er etter DIXIs oppfatning ikke tilstrekkelig. Begrunnelsen for dette er at erfaring tilsier at mange ikke oppsøker hjelpeapparatet før det har gått en viss tid, jf. omtale ovenfor. En 5 års periode vil derfor være mer i tråd med de erfaringer DIXI har gjort seg i forhold til når voldtektsutsatte er i behov for oppfølging fra hjelpeapparatet.

For øvrig har ikke DIXI ytterligere merknader til NOU 2008:4 "Fra ord til handling – Bekjempelse av voldtekt krever handling".

Med vennlig hilsen

Herdis R. Magerøy
Daglig leder
DIXI Ressurscenter, Oslo tlf 22 44 40 50
dixi@dixioslo.no
www.dixi.no